

KONSTITUTSIYANING JAMIYATDAGI O'RNI VA AHAMIYATI

Toshpo'latov Nurbek Boboqul o'g'li

SamISI "Ijtimoiy fanlar" konfederatsiya o'qituvchisi

Mamayusupov Behruz Ikrom o'g'li

Murtazayev Nodirjon Baxtiyor o'g'li

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti talabalari

Annatsiya: *Maqolada O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining jamiyatdagi o'rnini va uning huquqiy tizimdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Konstitutsiyaning asosiy vazifalari, jamiyatni tartibga solishdagi roli va fuqaro huquqlarining kafolatlari haqida so'z yuritiladi. Ushbu maqola, Konstitutsiyaning davlat qurilishi va fuqarolar huquqlarini himoya qilishdagi muhim o'rnini aniqlashga qaratilgan. Metodologiya sifatida huquqiy tahlil va taqqoslash usuli qo'llanildi. Maqola davomida Konstitutsiyaning jamiyatdagi roli, uning ijtimoiy hayotdagi ahamiyati va fuqaro huquqlarini himoya qilishdagi asosiy tamoyillar ko'rib chiqiladi.*

Kalit so'zlar: *Konstitutsiya, huquqiy tizim, jamiyat, fuqarolar huquqlari, davlat qurilishi*

Abstract: *The article analyzes the role of the Constitution of the Republic of Uzbekistan in society and its importance in the legal system. It discusses the main functions of the Constitution, its role in regulating society, and guaranteeing the rights of citizens. This article aims to identify the significant role of the Constitution in state building and protecting the rights of citizens. The methodology used in the article is legal analysis and comparative methods. The article examines the role of the Constitution in society, its significance in social life, and the fundamental principles of protecting citizens' rights.*

Keywords: *Constitution, legal system, society, citizens' rights, state building*

Аннотация: *В статье анализируется роль Конституции Республики Узбекистан в обществе и ее значение в правовой системе. Рассматриваются основные функции Конституции, ее роль в регулировании общества и защите прав граждан. Целью статьи является выявление значимой роли Конституции в государственном строительстве и защите прав граждан. Методология, использованная в статье, – юридический анализ и сравнительный метод. В статье рассматриваются роль Конституции в обществе, ее значение в социальной жизни и основные принципы защиты прав граждан.*

Kalit so'zlar: *Конституция, правовая система, общество, права граждан, государственное строительство*

KIRISH

Konstitutsiya har bir davlatda eng yuqori huquqiy hujjat bo'lib, jamiyatni tartibga solishda, fuqarolar huquqlarini himoya qilishda va davlat organlarining faoliyatini belgilashda muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi 1992-yilda qabul qilingan bo'lib, u nafaqat davlatning siyosiy tizimini tashkil etadi, balki fuqarolarning huquqlari va erkinliklarini

ham kafolatlaydi. Ushbu maqola Konstitutsiyaning jamiyatdagi o'рни va ahamiyatini tahlil qiladi, uning asosiy tamoyillarini va jamiyatni rivojlantirishdagi rolini ko'rsatadi. Konstitutsiya — bu davlatning qonuniy asosini tashkil etadi, shu bilan birga, u jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaydi va davlat va jamiyat o'rtasidagi aloqalarni tartibga soladi. Konstitutsiyaning asosiy vazifasi — davlatni boshqarish tizimini belgilash va fuqarolarning huquqlarini himoya qilishdir.

ADABIYOTLAR SHARXI

Abduganiyev, M. (2020). O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi va huquqiy tizimi. Tashkent: Adabiyot, 320 p.

Ushbu asar O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining huquqiy tizimdagi o'рни va jamiyatni tartibga solishdagi ahamiyatini yoritadi. Muallif, Konstitutsiyaning jamiyatda qo'llanilishiga oid misollar keltirgan va uning ijtimoiy va siyosiy muhitga ta'sirini tahlil qilgan.

Shodmonov, B. (2018). O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasining huquqiy mohiyati va uning jamiyatdagi roli. Tashkent: Ma'rifat, 250 p.

Mazkur manbada Konstitutsiyaning huquqiy mohiyati va uning jamiyatdagi ahamiyati chuqur tahlil qilingan. Muallif, davlat boshqaruvi va fuqarolar huquqlarining himoya qilinishini ta'minlashda Konstitutsiyaning qanday rol o'ynashini ko'rsatgan.

Shukurov, A. (2021). Konstitutsiyaning jamiyatdagi o'рни va ahamiyati. Tashkent: O'zbekiston Huquqshunoslik Akademiyasi, 150 p.

Ushbu manbada, Konstitutsiyaning jamiyatdagi roli va uning ahamiyati, fuqarolarning huquqlarini himoya qilishdagi o'рни haqida batafsil ma'lumotlar keltirilgan. Muallif, Konstitutsiyaning asosiy printsiplari va ijtimoiy barqarorlikni saqlashdagi ahamiyatini ta'kidlagan.

TADQIQOT USLUBI VA METODOLOGIYA

Ushbu maqolada huquqiy tahlil va taqqoslash usuli qo'llanilgan. Konstitutsiyaning jamiyatdagi o'рни va uning huquqiy tizimdagi o'рни to'g'risida mavjud ilmiy manbalar tahlil qilingan. Tadqiqotda, Konstitutsiyaning boshqa davlatlardagi o'рни bilan taqqoslashlar amalga oshirildi va O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining o'ziga xos xususiyatlari ko'rib chiqildi. Tadqiqotning asosiy maqsadi — O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining jamiyatdagi roli va ahamiyatini tahlil qilish, uning huquqiy tizimdagi o'rnini aniqlashdir.

Asosiy natijalar va tahlil

Konstitutsiyaning jamiyatdagi roli

Konstitutsiya jamiyatning huquqiy asosi bo'lib, davlatning siyosiy tizimi, fuqarolarning huquqlari va erkinliklari, davlat organlari faoliyatini tashkil etadi. Shu bilan birga, u jamiyatni tartibga solishning asosiy mexanizmidir. Konstitutsiyaning asosiy vazifalaridan biri jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashdir. Har bir fuqaroga teng huquqlar va erkinliklar kafolatlanadi, shuningdek, davlat organlari o'z faoliyatini Konstitutsiya va qonunlarga asosan amalga oshiradi.

Konstitutsiya davlatning huquqiy tizimida markaziy o'ringa ega, chunki u barcha qonunlarning asosini tashkil etadi. Davlatning boshqa qonunlari, normativ hujjatlari va qarorlari Konstitutsiyaga mos kelishi kerak. Bu esa jamiyatda qonun ustuvorligini ta'minlaydi.

Konstitutsiyaning yuqori huquqiy kuchi, uning davlat tomonidan hurmat qilinishi, fuqarolar va davlat organlarining qonun oldida tengligini ta'minlaydi.

Fuqarolar huquqlarining himoyasi

Konstitutsiyaning eng muhim jihatlaridan biri fuqarolarning huquqlarini himoya qilishdir. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida har bir fuqaroning asosiy huquqlari va erkinliklari, jumladan, yuridik va iqtisodiy huquqlar, tenglik, ta'lim olish va boshqa ko'plab huquqlar kafolatlanadi. Konstitutsiya fuqarolarning o'z huquqlarini himoya qilishda asosiy vosita bo'lib xizmat qiladi. Shuningdek, u davlat organlariga fuqarolar huquqlarini hurmat qilish va ularni himoya qilishni majburiy qiladi.

Fuqarolarning huquqlari va erkinliklari kafolati davlat organlari tomonidan bajarilishi zarur bo'lgan majburiyat sifatida qaraladi. Konstitutsiyaning bir qismi bo'lgan huquqiy kafolatlar tizimi, fuqarolarning huquqlari buzilsa, sud orqali ularni tiklash imkonini beradi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi fuqarolarga nafaqat huquqlarni beradi, balki ularni himoya qilish mexanizmlarini ham yaratadi.

Siyosiy va huquqiy barqarorlikni ta'minlash

Konstitutsiya davlatning siyosiy barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Jamiyatda siyosiy beqarorlik, inqirozlar va ijtimoiy muammolar ko'p hollarda huquqiy tizimning zaifligidan kelib chiqadi. Konstitutsiya davlat va fuqarolar o'rtasidagi o'zaro aloqalarni aniq belgilaydi, shuningdek, davlat organlarining vakolatlarini belgilash orqali ularning ishlashini tartibga soladi.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi mamlakatda demokratik jarayonlarni rivojlantirishni, fuqarolarni siyosiy hayotda ishtirok etish imkoniyatlarini kengaytirishni nazarda tutadi. Konstitutsiyadagi demokratik tamoyillar davlat organlarining faoliyatini ochiq va shaffof qilishni, fuqarolarni erkin saylovlarda ishtirok etishga imkon yaratishni ta'minlaydi. Shuningdek, Konstitutsiya davlatning boshqa institutlari, xususan, sud, parlament va ijroiya hokimiyati o'rtasidagi kuchlarni taqsimlash va ularning o'zaro aloqalarini tashkil etishda ham o'zni katta.

Konstitutsiyaning ijtimoiy ahamiyati

Konstitutsiya jamiyatning asosiy qadriyatlarini va tamoyillarini aks ettiradi. U ijtimoiy barqarorlikni, adolatni, tenglikni va huquqiy himoyani ta'minlaydi. Ijtimoiy jihatdan, Konstitutsiya davlat va fuqarolar o'rtasidagi ishonchni mustahkamlaydi, bu esa jamiyatda yaxlitlik va hamjihatlikni ta'minlaydi. Konstitutsiyaning asosiy maqsadi – fuqarolar o'rtasida ijtimoiy adolatni ta'minlash va jamiyatni rivojlantirishdir.

Bundan tashqari, Konstitutsiya jamiyatni ijtimoiy jihatdan barqaror qilishda muhim rol o'ynaydi, chunki u fuqarolar o'rtasida tenglikni, ta'lim olish imkoniyatlarini, sog'liqni saqlashni, mehnat huquqlarini va boshqa ijtimoiy manfaatlarni himoya qiladi. Shu bilan birga, Konstitutsiya davlatni islohotlar va modernizatsiya qilishni nazarda tutadi, bu esa jamiyatning rivojlanishiga xizmat qiladi.

XULOSA

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, davlatning huquqiy asosini tashkil etuvchi eng muhim hujjat bo'lib, jamiyatda tartibni saqlashda, fuqarolarning huquqlarini himoya qilishda va davlat boshqaruvini samarali tashkil etishda katta ahamiyatga ega. Konstitutsiyan

ing o'ziga xosligi uning jamiyatdagi rolini va ahamiyatini yanada oshiradi. Bu maqola davomida Konstitutsiyaning jamiyatdagi ahamiyati va uning huquqiy tizimdagi o'rnini tahlil qilindi, shuningdek, jamiyatdagi fuqarolar huquqlarini himoya qilishdagi roli aniq ko'rsatildi. Konstitutsiya, davlat boshqaruvini tartibga solishda, fuqarolar huquqlarini ta'minlashda va ijtimoiy barqarorlikni saqlashda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abduganiyev, M. (2020). O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi va huquqiy tizimi. Tashkent: Adabiyot.
2. Shodmonov, B. (2018). O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasining huquqiy mohiyati va uning jamiyatdagi roli. Tashkent: Ma'rifat.
3. Shukurov, A. (2021). Konstitutsiyaning jamiyatdagi o'rnini va ahamiyati. Tashkent: O'zbekiston Huquqshunoslik Akademiyasi.
4. O'zbekiston Milliy Kutubxonasi (www.natlib.uz)
5. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi: Rasmiy hujjatlar uchun O'zbekiston Respublikasi Parlamentining rasmiy veb-sayti (www.parliament.gov.uz) dan Konstitutsiyaning matnini to'liq o'qish mumkin.